

Liite 3: Kulttuurimatkailun kansalliset ja alueelliset toimijat ja päätehtävät

Nina Vesterinen
21.4.2010

Sisältö

Kansalliset ja alueelliset kulttuurimatkailun toimijat ja päätehtävät.....	5
Kansalliset.....	5
Valtionhallinto, sen alaiset ohjelmat ja virastot.....	5
Opetusministeriö.....	5
Taiteen keskustoimikunta.....	5
Museovirasto.....	5
Suomen ortodoksinen kirkko.....	6
Suomen evankelis-luterilainen kirkko.....	6
Työ- ja elinkeinoministeriö.....	6
Matkailun edistämiskeskus MEK.....	7
Matkailun ja elämystuotannon osaamisklusteri.....	7
KOKO - luovat alat ja kulttuuri-verkosto.....	8
Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus.....	8
Muut rahoittajat.....	8
Ulkoasianministeriö.....	8
Ympäristöministeriö.....	8
Metsähallitus.....	9
Maa- ja metsätalousministeriö.....	9
Kulttuuriteemaryhmä, YTR.....	10
Matkailun teemaryhmä, YTR.....	10
Valtion taidemuseo.....	10
Kattojärjestöt.....	11
Finland Festivals ry.....	11
TaitoGroup.....	11
Museoliitto.....	11
Suomen Kotiseutuliitto.....	11
Suomen Kuntaliitto.....	12
Suomen kylätoiminta ry.....	12
Valtakunnalliset kehittäjät.....	12
Lomalaidun ry.....	12
Suomen luomumatkailuyhdistys – ECEAT Suomi ry.....	12
Suomen Ruokatieto ry.....	13
Neuvontajärjestöt.....	13

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry	13
ProAgria	13
Edistäjät	14
Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit.....	14
Music Export Finland	14
Design Forum Finland	14
Finpro.....	15
Invest in Finland.....	15
LuovaSuomi	15
Suomen Elokuvasäätiö.....	15
Maaseudun Sivistysliitto	15
Suomen Kulttuuriperinnön Säätiö	16
Saamelaiskäräjien kulttuurilautakunta.....	16
Edunvalvojat	16
Taide ja kulttuurialan ammattijärjestö Taku ry	16
MaRa.....	16
Ornamo.....	17
MTK.....	17
Tiedotuskeskukset	17
Sirkuksen tiedotuskeskus	17
Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimic.....	17
Tanssin tiedotuskeskus.....	17
Teatterin tiedotuskeskus TINFO	18
Uuden mediakulttuurin keskus m-cult	18
Kansallisia tutkimus- ja koulutusorganisaatioita	18
Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cupore.....	18
Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos, Itä-Suomen yliopisto.....	18
Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti/Lappi.....	19
Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu	19
Sibelius-Akatemia	19
Humanistinen ammattikorkeakoulu, HUMAK	19
Pohjoisen kulttuuri-instituutti	20
Myyjät ja markkinoijat.....	20
Alueelliset toimijat.....	21

Julkiset toimijat ja rahoittajat.....	21
Maakunnan liitot	21
ELY-keskukset	21
Leader-toimintarymät	21
Taidetoimikunnat	21
Elokuvakomissiot	22
Kuntien kulttuuritoimi ja kulttuuriasiainkeskukset	22
Muut rahoittajat, ks. erillinen rahoitus selvitys	22
Yhdistykset ja säätiöt.....	22
Kulttuuri- ja taideyhdistykset	22
Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset.....	22
Perinneyhdistykset	22
Kotiseutuyhdistykset	23
Maakunnalliset kylien yhteenliittymät.....	23
Kyläyhdistykset	23
Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastot	23
Matkailuorganisaatiot	23
Matkailun alueorganisaatiot ja matkailutoimistot.....	23
Alueelliset matkailuyhdistykset.....	23
Tutkimus, koulutus, kehitys ja neuvonta.....	24
2. asteen oppilaitokset, ammattikorkeakoulut ja yliopistot.....	24
Kehittämiskeskukset.....	24
Osaamiskeskukset aluetasolla	24
Yrityshautomot	24
ProAgria ja Maa- ja kotitalousnaisten aluetoimijat	24
Yritystoiminta	24
Toimijoiden yhteenliittymät	24
Matkanjärjestäjät ja myyjät.....	25
Kulttuuri- ja tapahtumatuottajat.....	25
Kulttuurin sisällöntarjoajat ja -tuottajat.....	25
Yritystoimijat	25
Hankkeet.....	26

Kansalliset ja alueelliset kulttuurimatkailun toimijat ja päätehtävät

Ohessa on lyhyesti kuvattu tunnistetut kansalliset ja alueelliset matkailutoimijat tehtävineen.

Kansalliset

Valtionhallinto, sen alaiset ohjelmat ja virastot

Opetusministeriö

Opetusministeriö (OPM) vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Opetusministeriö vastaa osana valtioneuvostoa kulttuuripolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Taiteen ja kulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvistä tehtävistä vastaa kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto.

Opetusministeriön kulttuuripolitiikan toimiala kattaa kansalliset kulttuuri- ja taidelaitokset, kuten valtiosuutta ja -avustusta saavat museot, teatterit ja orkesterit, kuntien kulttuuritoiminnan sekä valtioneuvostuksella rahoitettavan järjestö-, yhdistys- ja kansalaistoiminnan sekä kulttuuriviennin tukeminen ja vahvistaminen matkailun avulla. Kulttuurimatkailua ministeriö johtaa tiedolla. Se tekee kansalliset linjaukset ja antaa raamit kehittämistyölle mm. suorien tukien ja avustusten kohdentamisen kautta. Tukea myönnetään esim. kulttuurimatkailullisten sisältöjen tuottamiseen ja infrastruktuurin luomiseen. Ministeriö toimii kulttuurin, matkailun ja hyvinvoinnin rajapinnoilla. Osaamisen vahvistaminen on toiminnan kulmakiviä.

Kulttuurimatkailu on mainittu ministeriön työjärjestyksessä ja sen kehittämisestä vastaa taideyksikkö yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa

www.minedu.fi, www.kulttuurivienti.fi

Taiteen keskustoimikunta

Taiteen keskustoimikunta on opetusministeriön alainen taiteen alan asiantuntijaelin. Se koostuu valtion taidetoimikuntien (9) puheenjohtajista sekä kuudesta muusta valtioneuvoston määräämästä jäsenestä. Taiteen keskustoimikunta on yhdeksän valtion taidetoimikunnan yhdyselin. Kulttuurimatkailu näkyy toimikunnan apurahapäätöksissä ja strategiatyössä.

www.taiteenkeskustoimikunta.fi

Museovirasto

Museovirasto, joka on opetusministeriön alainen virasto, vaalii Suomen aineellista kulttuuriperintöä: tallentaa, tutkii ja jakaa tietoa. Museovirasto on kulttuuri- ja tutkimuslaitos sekä suojeluviranomainen, joka palvelee monipuolisesti kansalaisia, päättäjiä, museoalan ammattilaisia, tutkijoita ja opiskelijoita.

Virasto vastaa muinaisjäännösten, rakennusperinnön, kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta yhdessä muiden viranomaisten ja muun museolaitoksen kanssa. Se myös kartuttaa ja esittelee kulttuurihistoriallista kansalliskokoelmaa, tutkii aineellista kulttuuriperintöämme ja kehittää sekä tukee kansallista museotoimintaa. Se kerää tilastotietoja ja osallistuu myös kansainväliseen museotilastotoimintaan.

Matkailun näkökulmasta se huolehtii mm. infrastruktuurin ylläpidosta, saavutettavuuden huomioimisesta sekä mielenkiintoisista sisällöistä ja kokoelmista. Virastolla on myös oma matkailua koskeva strategiansa. Virastossa ei ole nimettyä matkailuyhdyshenkilöä, mutta mahdollisesti henkilö nimetään suunnitteilla olevaan ”Käynti- ja nähtävyyshenkilö” –yksikköön.

www.nba.fi

Suomen ortodoksinen kirkko

Ortodoksinen kirkko järjestää jumalanpalveluksia, konsertteja, ja seminaareja. Ortodoksisella kirkolla on rikas perinne ikonimaalauksen, kirkkomusiikin, arkkitehtuurin, tekstiilitaiteen ja kirkollisen käsityön alalla. Valamon ja Lintulan luostarit jatkavat Suomessa itäisen kirkon ikivanhaa kilvoitteluperinnettä. Luostarit ovat avoinna pyhiinvaeltajille ja kaikille kirkon perinteestä kiinnostuneille.

Suomen ortodoksinen kirkkomuseo sijaitsee Kuopiossa. Se on valtakunnallinen erikoismuseo, joka kuuluu Suomen ortodoksinen kirkollishallituksen alaisuuteen. Valamon kansanopisto järjestää vuosittain yhden tai kaksi muutaman kuukauden mittaista linjaa ja yli sata lyhytkurssia eri aihepiireistä, muun muassa ikonimaalausta sekä kirkkotekstiilien valmistamista.

www.ort.fi

Suomen evankelis-luterilainen kirkko

Luterilaisen kirkon toimintaa ja tehtäviä ovat mm. jumalanpalvelukset ja retriitit, tilaisuudet (hiljentyminen, rukoukshetket, konsertit, hartaudet) matkailukeskuksissa, musiikki kuten musiikkitilaisuudet ja konsertit, yhteiskunnallinen osallistuminen kuten hautausmaiden ylläpito sekä yhteistyö ulkomailla ja kriisikohteissa. Kirkko oli mukana mm. mukana Matka2010-messuilla. Matkailullisesti mielenkiintoisia ovat kirkot tutustumiskohteina ja kirkkoarkkitehtuuri. Tiekirkkotoiminta alkoi Suomessa 1990-luvun alkupuolella. Vuonna 2009 Tiekirkkojen ketjuun kuului 270 kirkkoa. Mukana on 17 ortodoksista kirkkoa.

www.evl.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) vastaa Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta ja työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittämisestä globaalissa taloudessa. Innovaatio-osasto vastaa Suomen matkailupolitiikan ja strategian toimeenpanon ohjauksesta, koordinoinnista ja seurannasta sekä matkailuun liittyvästä toiminnasta EU:ssa ja kansainvälisellä tasolla. Osana matkailu- ja elinkeinopolitiikka tuetaan myös kulttuuria. TEMin tehtävänä on ELY-keskusten kanssa elinkeinon toimintaedellytysten tukeminen ja matkailuun liittyvän hallinnollisen yhteistyön koordinointi. Matkailun edistämiskeskuksen tulosohjaus on myös yksi tehtävistä.

Työ- ja elinkeinoministeriöltä voi hakea avustusta toimialoittain toteutettaviin vienninedistämistäpahtumiin, kaupallis-teollisen tiedottamisen hankkeisiin, muihin viejäyritysten yhteisiin kansainvälistymishankkeisiin (esim. vientirenkaat) sekä matkailualan valtakunnallisiin ja muihin laajoihin ulkomaan markkinoinnin hankkeisiin.

Myös KOKO ja OSKE-ohjelmien sekä luovan talouden strategisen hankkeen kautta edistetään kulttuurimatkailun kehittämistä.

TEMissä on yksi päätoiminen matkailusta vastaava henkilö ja myös muita, joiden työnkuvaan kulttuurimatkailua lähellä olevat osa-alueet kuuluvat. TEM on edustettuina kulttuurin ja kulttuurimatkailun työryhmissä.

www.tem.fi

Matkailun edistämiskeskus MEK

Matkailun edistämiskeskus MEK on työ- ja elinkeinoministeriön alainen virasto, joka vastaa valtakunnallisena matkailualan asiantuntijana ja aktiivisena toimijana Suomen matkailun kansainvälisestä edistämisestä.

Matkailun edistämiskeskus tukee alan yrityksiä ja yritysryhmiä kansainvälisille markkinoille tarkoitettujen matkailupalvelujen kehittämisessä ja markkinoinnissa. Tehtävinä ovat Suomen matkailun markkinointiviestintä, markkinatiedon hankinta ja siirtäminen matkailuelinkeinolle ja Suomen matkailun sähköisen informaatio- ja kauppapaikan luominen ja kehittäminen. Lisäksi MEK tukee laadukkaan tuotekehityksen ja tuotteistamisen edistämistä ja koordinoi valtakunnallisesti, mutta myös osaltaan alueellisesti kehittämistyötä. Yhtenä kehitettävänä teemana on kulttuurimatkailu ja sen toimenpiteiden linjaaminen tiedon pohjalta. MEKissä työskentelee 26 henkilöä. Lisäksi ulkomailla on markkinointiedustajia ja visitfinland-henkilöstöä.

www.mek.fi, www.visitfinland.com

Matkailun ja elämystuotannon osaamisklusteri

Matkailu ja elämystuotanto on yksi valtakunnallisen osaamiskeskusohjelman 13 klusteriohjelmasta, joiden tavoitteena on kehittää ja hyödyntää suomalaista huippuosaamista. Ohjelmaa rahoittaa työ- ja elinkeinoministeriö. Matkailun ja elämystuotannon klusteriohjelmaa toteuttaa viisi osaamiskeskusta: *Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus LEO* (koordinaatio), Lapin Elämystuotanto Oy, elämysten johtaminen, elämysten tuotekehitys, ennakointi ja tutkimuksen hyödyntäminen; *Savonlinnan Seudun Osaamiskeskus*, Savonlinnan Innovaatiokeskus Oy, teknologian soveltaminen liiketoimintaan, matkailun ja vapaa-ajan tutkimus, yritysverkostojen prosessien kehittäminen; *Uudenmaan osaamiskeskus*, Culminatum Innovation Oy Ltd, verkosto- ja palveluliiketoimintaosaaminen ja toimintatapainnovaatiot; *Varsinais-Suomen osaamiskeskus*, Turku Science Park Oy / Turku Touring, kulttuuriliiketoiminta, digitaaliset ja kulttuuriset sisällöt, tulevaisuuden tutkimus ja ennakointi, teknologia- ja liiketoimintaosaaminen; *Jyväskylän osaamiskeskus* (liitännäisjäsen), Jyväskylä Innovation Oy / Jyväskylän ammattikorkeakoulu, asiakas- ja kuluttajatieto, palvelumuotoilu, teknologia verkostoliiketoiminnassa, verkostoituneet palveluketjut.

Klusterin toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti kasvuhaluihin ja kansainvälistyviin yritysverkostoihin ja matkailukeskittymiin. Se sitoutuu valittujen verkostojen ja matkailukeskittymien kokonaisvaltaiseen ja suunnitelmalliseen kehittämiseen sekä kehitysprosessien seurantaan. Klusterin tavoitteena on tunnistaa kansallisen tason haasteita ja hankkeistaa ne esimerkkinä Kulttuurin ketju. Se vahvistaa toimijoiden osaamista, luoda toimintamalleja, kokoaa ja jalkauttaa tietoa, auttaa rahoitusten hakemisessa sekä toimii kielenkääntäjänä mm. kulttuurin ja matkailun toimijoiden välillä.

Aluetasolla osaamiskeskus toteuttaa mm. konkreettisempia toimenpiteitä, käynnistää hankkeita ja järjestää toimijoiden kohtaamisia.

www.experiencebusiness.fi

KOKO - luovat alat ja kulttuuri-verkosto

Luovat alat ja kulttuuri verkosto on yksi KOKO:n seitsemästä verkostosta, johon on ilmoittautunut 27 aluetta. Verkosto on alueiden välinen toimintafoorumi luovien alojen ja kulttuurialan toimijoille, aluekehittäjille ja elinkeinoelämän edustajille. Se tukee yrittäjien, toimijoiden ja kehittäjien alueellista strategista kehittämistä ja yhteistoimintaa, pyrkii saattamaan luovien alojen kehittämistyön systemaattiseksi ja tavoitteelliseksi sekä vahvistaa asiantuntijuutta ja hanketoimintaa. Lisäksi se kokoaa yrityksiä ja toimijoita klustereihin, luo tavoitteellisia toimintatapoja kansainvälistymispyrkimysten tueksi sekä edistää luovien alojen ja muiden toimialojen välistä strategista yhteyttä.

www.tem.fi/koko, www.luovatalueet.fi

Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus

Tekes rahoittaa haastavia tutkimus- ja kehitysprojekteja ja edistää yritysten kehittymistä. Vapaa-ajan palvelut ohjelman tavoitteena on vahvistaa vapaa-ajan palveluja tuottavien yritysten liiketoimintaosaamista. Vapaa-ajan palveluihin kuuluvat esimerkiksi matkailu, kulttuuri, liikunta- ja hyvinvointipalvelut sekä viihde. Tekes on esisijaisesti aktivoija ja rahoittaja. Jossakin määrin se on myös verkottaja ja tiedon tuottaja ja tiedon levittäjä.

www.tekes.fi

Muut rahoittajat

ks. erillinen selvitys Vesterinen 2010/OPM

Ulkoasianministeriö

Ulkoasiainministeriö (UM) ulkomaanedustustoiheen valvoo ja edistää Suomen taloudellisia etuja ulkomailla. Maantieteellisesti laaja edustustoverkko tarjoaa yrityksille viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen liittyviä julkisia palveluja yhteistyössä muiden VKE-toimijoiden kanssa.

Ministeriön viestintä- ja kulttuuriosaston tehtäviin kuuluu mm. Suomen tunnetuksi tekeminen ja sitä koskevan tiedotusaineiston tuotanto, hankinta ja jakelu, Suomen maakuvan kehittäminen ja sen seuranta, kansainväliset media- ja kulttuurisuhteet sekä korkean tason vierailujen ja kansainvälisten kokousten mediajärjestelyt. Lisäksi ministeriö kehittää ja tukee Suomen kulttuurivientiä ja kehitysviestintäalan kansainvälisten järjestöjen sekä viestintä- ja kulttuurialan kehitysyhteistyöhankkeita.

www.formin.fi

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö (YM) vastaa ympäristön- ja luonnonsuojeluasioista sekä asunto- ja rakennusasioista ja kaavoituksesta.

Luontoympäristöosasto vastaa asioista, jotka koskevat mm. luonnonsuojelua, maisemanhoitoa, luonnon virkistyskäyttöä, ja ympäristönsuojelua. Mm. Kansalliset kaupunkipuistot ja Maailman luonnonperintöalueet (UNESCO) kuuluvat osaston vastuulle. Rakennetun ympäristön osasto vastaa maankäytön, asumisen ja rakentamisen ohjauksesta ja kehittämisestä sekä asioista, jotka koskevat mm. rakennuskannan ylläpitoa, korjausrakentamista, kulttuuriympäristön hoitoa ja rakennussuojelua. Ympäristöministeriö ohjaa omalla toimialallaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja aluehallintovirastoja sekä ohjaa ja rahoittaa Metsähallituksen luontopalveluja.

Valtio tukee kulttuuriympäristön hoitoa ja rakennusten korjaamista eri ministeriöiden myöntämällä lainoilla, korkotuilla ja avustuksilla. Osa rahoituksesta ohjataan jaettavaksi kuntien kautta. Ympäristöministeriö myöntää harkinnanvaraisia valtionavustuksia järjestöille, kouluille, kunnille ja yksityisille kulttuuriympäristön vaalimista edistäviin valtakunnallisiin ympäristökasvatushankkeisiin.

www.ymparisto.fi

Metsähallitus

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jonka tehtäviä ovat muun muassa luonnonsuojelu- ja retkeilyalueiden hoito, eräasiat, sekä luonnonsuojelun ja virkistyskäytön edistäminen valtion mailla ja vesillä. Metsähallituksen luontopalvelut tarjoaa puitteita, kumppanuutta ja toimintaperiaatteita kulttuurimatkailun kehittämiseksi alueillaan. Luonnonsuojelualueet ovat vetovoimisia kohteita, joissa virkistys- ja matkailukäytön on tapahduttava suojelun sallimissa rajoissa. Suojelualueilla tapahtuva kaupallinen matkailutoiminta edellyttää hyvää yhteistyötä ja yhteisiin periaatteisiin sitoutumista. Metsähallituksen määrittelemissä suojelualueiden kestävän matkailun periaatteissa todetaan mm., että ”Arvostetaan paikallista kulttuuri ja perinteitä”.

Metsähallituksen hallussa on useita rakennetun kulttuuriympäristön arvokkaita kohteita, joista muutamat liittyvät metsätalouden historiaan. Suurimpana yksittäisenä valtion maa- ja vesiomaisuuden haltijana Metsähallitus vastaa myös monien muiden kulttuuriperintökohteiden säilymisestä: niin kansallispuistojen perinnetiloista kuin ulkosaariston muinaisista kivilatomoista. Metsähallitus hoitaa kohteita yhteistyössä museoviranomaisten kanssa. Luontopalvelujen hoitamat erityiset kulttuuriperintökohteet ovat esillä myös verkossa www.luontoon.fi ->rektikohteet->Historiakohteet

Metsähallituksella on lakisäätäinen velvollisuus turvata saamelaiskulttuurin edellytykset saamelaisen kotiseutualueilla sekä suojella Saaristomeren kansallispuiston kulttuuria. Se osallistuu UNESCOn Maailmanperintöluettelon esitettävien luontokohteiden valmistelutyöhön.

Metsähallitus on mukana monissa kulttuurimatkailua kehittävässä hankkeissa mm. ”Kulttuuriperintö matkailun voimavaraksi”, joka vahvistaa kulttuuriperinnön tuotteistamisen avulla kolmen Pohjois-Pohjanmaan matkailualueen - Kuusamon, Kalajoen ja Rokuan - vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä etenkin kansainvälisillä markkinoilla.

www.metsa.fi

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) hallinnonala kattaa maa- ja puutarhatalouden, maaseudun kehittämisen, metsätalouden, eläinlääkintähuollon, eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonnan ja kala- ja riistatalouden. Maaseutu on olennainen osa suomalaista asutusta ja kulttuuria. Tavoitteena on, että maaseutu on houkutteleva asuinympäristö ja että se tarjoaa työtä ja elämisen sekä virkistys- ja liikuntamahdollisuuksia.

Maatalous on edelleen keskeinen maaseudun elinkeino ja sen vaikutus maaseutumaisemaan on merkittävä. Maatalousosasto vastaa maatalouden, puutarhatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen kuten maaseutumatkailun ja käsityörittäjyyden toimintaedellytysten ja rakenteen kehittämistä koskevia asioita sekä hoitaa maaseutumaiseman koordinaatiotehtäviä.

Kulttuuria ja matkailua tuetaan osaltaan Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän YTR:n kautta, joka on valtioneuvoston asettama yhteistyöelin, jonka työhön osallistuu yli 500 ihmistä useista ministeriöistä ja

muista organisaatioista. YTR:n tehtävänä on sovittaa yhteen maaseudun kehittämistoimia ja edistää maaseutuun kohdistettavien voimavarojen tehokasta käyttöä.

www.mmm.fi, www.maaseutupolitiikka.fi

Kulttuuriteemaryhmä, YTR

Valtakunnallisen kulttuuriteemaryhmän tehtävänä on maaseudun kulttuurin kehittämistyötä koskevien aloitteiden tekeminen ja verkostoitumisen edistäminen. Se seuraa ja ohjaa kulttuuriohjelman toimenpiteiden toteutusta. Kulttuuriteemaryhmä levittää tietoa kulttuurimatkailusta seminaarein, selvitystöin ja verkostotapaamisin. Se pyrkii vaikuttamaan että kulttuurimatkailu huomioidaan erilaisissa paikallisissa ja alueellisissa kehitysohjelmissa sekä poliittisissa ohjelmissa. Kulttuuriteemaryhmä on aloittamassa työn hankesparraajana. Se edistää hankkeita, joissa kulttuuria hyödynnetään monialaisesti. Projektiluonteista kulttuuriteemaryhmätyötä hallinnoi opetusministeriö.

www.maaseutupolitiikka.fi/kulttuuri

Matkailun teemaryhmä, YTR

Valtakunnallisen matkailun teemaryhmän tehtävinä ovat maaseudun matkailun kehittämisen koordinoiminen, tiedon tuottaminen ja välitys, toimialatiedon tuottamisen tukeminen, matkailutuotteiden ostettavuuden edistäminen sekä palveluosaamisen ja maaseudun matkailutuotteiden jatkuvan uusiutumisen tukeminen kuten maaseudun kulttuuriperinnön matkailullinen tuotteistaminen.

Kulttuuri on olennainen osa maaseutumatkailua. Matkailun ja kulttuuriteemaryhmät ovat yhteistyössä OPM:n ja MEKin kanssa järjestäneet alueellisia kulttuurimatkailufoorumeja, joiden tavoitteena on edistää yhteistyöverkostojen ja uusien tuotteiden syntymistä sekä lisätä kulttuuri- ja matkailutoimijoiden tietoutta matkailijoita, erityisesti kansainvälisiä matkailijoita, kiinnostavista kulttuurisisällöistä. Teemaryhmä käynnisti ja tukee valtakunnallista kylämatkailuohjelmaa. Projektiluonteista teemaryhmätyötä hallinnoi Lomalaidun ry.

www.maaseutupolitiikka.fi/matkailu

Myös muilla teemaryhmillä on roolinsa. Ks. www.maaseutupolitiikka.fi/teemaryhmat

Valtion taidemuseo

Valtion taidemuseo on Suomen johtava kulttuurilaitos kuvataiteen alueella. Sen Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet -yksikön toiminnan piiriin kuuluvat taidemuseoalan kehittäminen, oikeudelliset asiat, markkinointi ja yhteisöviestintä. Se luo toimintamalleja ja välineitä yleisölähtöisen museotyön tueksi, tukee taidemuseoalan ammatillista kehittämistä ja toimii museoinstituutiota ja taidemuseokenttää koskevan keskustelun herättäjänä.

Resurssisyistä mm. markkinoinnissa on panostettu lähinnä kotimaanmatkailun markkinointiin, mutta myös markkinointiyhteistyöprojektien kautta esim. Suomeen lentävissä lentokoneissa ja laivoissa.

www.fng.fi

Kattojärjestöt

Finland Festivals ry

Finland Festivals (FF) on kulttuuritapahtumien yhteistyöjärjestö. Jäsenfestivaaleja on lähes 100 ja edustettuina ovat monitaidefestivaalit, konsertti- ja vokaalimusiikki, kamarimusiikki, jazz, kansanmusiikki ja -kulttuuri, pop/rock, tanssi, teatteri ja kirjallisuus sekä kuvataide.

Finland Festivals toimii kulttuurin ja matkailun alalla. Sen tärkeimmät tehtävät ovat festivaalien edunvalvonta, markkinointi, tiedotus, tiedonkeruu ja tutkimus sekä koulutus. Se tukee festivaalien toimintaedellytyksiä ja vaikuttaa aktiivisesti alaa koskevaan lainsäädäntöön ja rakentamalla luottamukselliset suhteet tahoihin, joissa tehdään festivaaleja koskevia päätöksiä.

FF markkinoi ja järjestää myyntipaikkoja Suomessa ja ulkomailla, sekä tukee paketoitua. Se luo edellytyksiä festivaaleille, jotka haluavat kansainvälistyä. Se on mm. käynnistänyt kansainvälisen matkailuhankkeen, jolla tavoitellaan ulkomaisten festivaalituristien määrän kasvua, mutta myös lisääntyvää mediajulkisuuden määrää, entistä kehittyneempää yhteistyötä matkailuelinkeinon kanssa sekä yhä korkeatasoisempien kulttuurimatkaluotteiden luomista. Mukana on yhdeksän festivaalia.

www.festivals.fi

TaitoGroup

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry ja 21 alueellista käsi- ja taideteollisuusyhdistystä ja niiden noin 140 kiinteätä toimipaikkaa muodostavat valtakunnallisen palvelu- ja asiantuntijajärjestön Taito Groupin. Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry toimii valtakunnallisesti ja kansainvälisesti käsityön edistämiseksi ja laadun kehittämiseksi. Tärkeimpiä tehtäviä ovat järjestön strateginen johtaminen, asiantuntijatehtävät, selvitykset, tietopalvelut ja viestintä. Se julkaisee suomalaisen käsityön lehteä TAITOa. Mm. Taito-lehti 3/09 esittelee monta kiinnostavaa käsityöaiheista matkailukohdetta eri puolilta Suomea. Lisäksi netissä on käsityömatkailukohteet esiteltynä. Yhteistyötä tehdään matkailutoimistojen kanssa.

www.taito.fi

Museoliitto

Suomen museoliitto on museoalan keskusjärjestö, jonka keskeisenä tehtävänä on valvoa museoiden etuja ja edustaa niitä alan yhteisissä kysymyksissä. Museoliittoon kuuluu noin 200 ammatillisesti hoidettua museota. Se tarjoaa jäsenilleen osaamista sekä käytännön palveluja. Keskeiset toimintamuodot ovat koulutus, verkottuminen, tiedotus- ja julkaisutoiminta mm. kotisivujen ja Museolehden kautta, vuosittainen museotutkimus, erilaiset kehittämissuunnitelmat mm. kestävän kehityksen ohjelman laadinta ja konsultointi. Museoliitto osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön.

www.museoliitto.fi

Suomen Kotiseutuliitto

Suomen Kotiseutuliitto edistää kansallista kulttuuria erityisesti maakunnallisten ja paikallisten piirteiden pohjalta. Se ohjaa ja kehittää kokonaisvaltaista kotiseututyötä, palvelee jäsenkenttää kotiseututyön paikallis- ja aluetason kehittämiseksi sekä edistää paikalliskulttuurien arvon ymmärtämystä, luonnon- ja kulttuuriympäristön vaalimista, kotiseuduntutkimusta. Lisäksi se vaikuttaa etujärjestönä lainsäädäntöön ja

julkiseen hallintoon kotiseututoiminnan edellytysten parantamiseksi ja kotiseututyön tavoitteiden toteutumiseksi yhteiskunnassa.

Yhteistyössä alueiden ja kohteiden kanssa se kehittää matkapaketteja, jotka monipuolisesti esittelevät kohteen elämäntapaa. Myös räätälöityjä tuotteita toteutetaan. Matkasisällöt perustuvat kulttuurintutkimuksen kompetenssiin.

www.suomenkotiseutuliitto.fi

Suomen Kuntaliitto

Suomen Kuntaliitto luo kunnille ja kuntayhtymille edellytyksiä kuntalaisten sekä työ- ja elinkeinoelämän tarpeita vastaavien opetus- ja kulttuuripalvelujen järjestämiseen. Kunnan opetus- ja kulttuuritoimi on keskeinen ja arvostettu osa hyvinvoinnin luomista ja kilpailukykyä. Kulttuurimatkailussa Suomen Kuntaliitto on lähinnä tiedon välittäjä.

www.kunnat.net

Suomen kylätoiminta ry

Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) edistää valtakunnallisesti kylä-Leader toimintaa ja muuta paikallislähtöistä kehittämistä. SYTY toimii maaseudun kehittämistä edistävien järjestöjen ja kylien sekä Leader-ryhmien eduntekijänä. Kylätoiminnan tavoitteena on saattaa kyläyhteisöön kuuluvat yhdistykset, yrittäjät, asukkaat, muualla opiskelevat ja kesäasukkaat yhdessä pohtimaan ja toimimaan elinolosuhteiden parantamiseksi kylässä - ja laajemminkin kunnassa ja seudulla. Kulttuurimatkailussa se edistää mm. luontoon ja paikalliskulttuuriin nivoutuvia asioita. Alueelliset kyläyhdistykset ovat vahvasti mukana mm. kylämatkailun kehittämisessä.

www.maaseutuplus.fi

Valtakunnalliset kehittäjät

Lomalaidun ry

Lomalaidun ry toimii maaseutumatkailun ja maaseutumatkailuyrittäjyyden valtakunnallisena kehittäjänä. Tuotekehityksessä maaseudun kulttuuri on voimakkaasti mukana. Lomalaidun ry hallinnoi valtakunnallista teemapohjaista kylämatkailuhanketta. Kylämatkailun kehittäminen yhdistää kylän-, kulttuurin ja matkailun kehittämisen. Tulevien vuosien toimintastrategiaan on linjattu mm. valtakunnallisten tuotepakettien kehittäminen ja valtakunnallinen yhteismarkkinoinnin koordinoitua, joissa suomalaista maaseudun kulttuuria tuodaan esille yhdessä toimivien matkailupalvelujen ja muiden vetovoimatekijöiden, mm. suomalaisen luonnon ja ruuan, kanssa.

www.lomalaidun.fi

Suomen luomumatkailuyhdistys – ECEAT Suomi ry

ECEAT (European Centre for Ecological and Agricultural Tourism) edistää ja kehittää ympäristövastuullista matkailua, joka tukee luomuviljelyä, luonnon- ja ympäristönsuojelua, kestävästä maankäytöstä, kulttuuriperinnön ja -maisemien suojelua sekä maaseudun ekologiaa toimeentulomahdollisuuksia. Suomen luomumatkailuyhdistys – ECEAT Suomi ry ylläpitää ja kehittää Luomua ja kestävyttä matkailuun –hankkeen luomaa verkostoa, johon kuuluu matkailupalveluja tarjoavia luomu- ja biodynaamisia tiloja,

ympäristövastuullisia majataloja ja ekokyläjä sekä muita majoitus- ja vierailukohteita, joissa panostetaan ympäristönsuojeluun ja paikalliseen kulttuuriin. www.eceat.fi

Suomen Ruokatieto ry

Suomen Ruokatieto ry edistää suomalaista ruokakulttuuria viestimällä ruuasta ja elintarvikealasta. Visionsa mukaan se on suomalaisen elintarvikealan johtava tiedonvälittäjä ja merkittävä verkostojen rakentaja. Painopisteinä ovat nuoriin suuntautuva tiedotus, uutispalvelu, yleinen viestintä, Joutsen lippu-tunnuksen tunnetuksi tekeminen sekä Taste of Finland -ravintoloiden ja niiden rinnalle kehittyneen Taste of Finland Province –ravintoloiden tunnetuksi tekeminen. Ruokamatkailussa se on panostanut perustyöhön eli tutkimuksiin (potentiaaliset ruokamatkailuyritykset, suomalaisten kiinnostus ruokamatkailusta, Rajahaastattelun ruokakysymykset), verkostojen luomiseen, alueiden sparraukseen ja hankevalmistelun tukemiseen.

Suomen Ruokatiedon ydinosaaminen on elintarvikealan tuntemuksen ja viestinnän yhdistäminen sekä toiminta välittäjänä yksityisen, julkisen sektorin ja järjestöjen rajapinnassa.

www.ruokatieto.fi

Neuvontajärjestöt

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus on yleishyödyllinen yhdistys ja valtakunnallinen neuvontajärjestö. Se tarjoaa kotitalous-, kuluttaja- ja maisemanhoidon neuvontaa sekä kehittää maaseudun pienyritystoimintaa. Kohderyhmänä ovat erityisesti maaseudulla toimivat naiset. Kotitalous- ja ruokaneuvonnalla lisätään tietoja ja taitoja ruuasta ja ravitsemuksesta, kodin hoidosta sekä ajankohtaisista kuluttajakysymyksistä. Tärkeä osa toimintaa ovat myös hankkeet ja yhteistyöprojektit, joista osa on ollut myös kulttuurimatkailuun liittyviä, kuten kolmivuotinen Suomalainen kulttuuri maaseutuyritysten vahvuudeksi -hanke, jonka yhtenä tuloksena valmistui seitsenosainen opassarja Suomalainen kulttuuri maaseutuyritysten vahvuudeksi ja laaja neuvontaineisto. Lisäksi se on tuottanut mm. oppaat Elämyksiä maaseutumatkailuun - Kansanperinteestä ohjelmapalveluiksi ja Syötä vierasta sanoilla kunnes keitto kerkiävi - tallennettua ruokaperinnettä. Neuvonnan apuvälineenä toimii kulttuurin tuotteistamiseen ja hyödyntämiseen yritystasolla liittyvä palvelu. Maa- ja kotitalousnaiset ovat koonneet ja tallentaneet suomalaista ruokakulttuuria ja olleet toteuttamassa monia á la carte –hankkeita.

Maaseutumatkailun majoitustilojen valtakunnallista luokitusjärjestelmässä (Malo) on myös majoitustilojen yleisvaikutelman arviointi, jossa arvioidaan majoitustilojen sisustamista sekä lähimaisemaa ja -ympäristöä. Toimintaa tekevät myös 16 piirikeskusta ympäri Suomen.

https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/MKN_SIVUSTO

ProAgria

ProAgria on maaseudun ja maaseutuelinkeinojen neuvonta- ja kehitystoimija. Se tuottaa jäsenilleen ja asiakkailleen palveluja, joista saa mahdollisimman paljon lisäarvoa, laatua, kilpailukykyä ja kannattavuutta. ProAgria tarjoaa maatalous- ja maaseutuyrittäjien tarpeisiin monipuolisen palveluvalikoiman, laajan asiantuntijaverkon yhdistäen eri asiantuntijoiden osaamisen asiakkaiden hyödyksi. Periaatteena ovat asiakaslähtöinen räätälöinti ja laajat kokonaisuudet.

ProAgria Keskusten Liitto myöntää Maakuntien Parhaat -valtakunnallisen pienyritysten laatumerkin-hakemuksesta osaaville elintarvike-, käsityö- ja maaseutumatkailuyrittäjille. Maakuntien Parhaat on vaativin kotimaisuusmerkki, koska se edellyttää korkean kotimaisuusasteen lisäksi hyväksytyä laatujärjestelmää sekä tuotteiden ja palveluiden hyväksyntää asiantuntijaraadeissa. Se on tuottanut myös autoileville omatoimimatkailijoille Maakuntien parhaat –matkailureitit. ProAgrialla on 16 alueellista keskusta.

www.proagria.fi

Edistäjät

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien verkosto käsittää 17 itsenäistä, yksityisten säätiöiden tukemaa instituuttia, jotka toimivat läheisessä yhteistyössä keskenään. Instituuttien tavoitteena on tehdä suomalaista kulttuuri- ja tiedemaailmaa tunnetuksi asemamaissaan. Opetusministeriön tukeman instituuttiverkoston toiminta on keskeinen osa Suomen kansainvälistä kulttuurivaihtoa sekä suomalaisen kulttuuriviennin ja tutkimuksen kansainvälistymisen merkittävä tukirakenne.

Yksi instituuteista, Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, sijaitsee Suomessa, kaikki muut Suomen ulkopuolella.

www.institute.fi

Music Export Finland

Music Export Finlandin tehtävänä on auttaa musiikkialaa kasvattamaan vientitulojaan. Sen jäsenistö koostuu kattavasta otoksesta alalla toimivista järjestöistä. Ulkoinen markkinointiviestinnän kautta Suomea ja suomalaisia tuotteita sekä palveluita tehdään tunnetuksi erilaisissa kohderyhmissä; musiikkialan kansainväliset ammattilaiset, musiikin kuluttajat sekä muut kulttuuriin liittyvät sidosryhmät, kuten muu elinkeinoelämä. Sisäisellä markkinointiviestinnällä kehitetään suomalaisten musiikkialan toimijoiden ammattitaitoa viennin alueella sekä tarjotaan kiinnostaviin kohdemarkkinoihin liittyvää tietoa. Viennin investointien koordinoinnilla se tarjoaa kansainvälisille markkinoille pyrkiville yrityksille sekä rahallista että strategista tukea. Tuotekehityksen kautta se luo eri tavoin Suomeen kilpailukykyisiä tuotteita, ihmisiä, tapahtumia, jotka tuottavat ja rakentavat konsepteja, tuotteita ja palveluita, joista syntyy kulttuurimatkailua.

www.musex.fi

Design Forum Finland

Design Forum Finland on suomalaisen muotoilun promootio-organisaatio. Sitä ylläpitää Suomen Taideteollisuusyhdistys – Konstflitföreningen i Finland ry. Design Forum Finlandin tavoitteena on vahvistaa muotoilutoimialaa ja edistää yritystoimintaa. Mm. meneillään oleva Road Show -hanke kokoaa yhteen alueellisia toimijoita ympäri Suomea ja tähtää muotoilijoiden ja muotoilupalveluja tarvitsevien yritysten yhteyksien luomiseen. Jalostamo-hankeklinoissa taas annetaan työkaluja luovien alojen yrityksille parempaan ja kannattavampaan liiketoimintaan.

Design Forum Finlandin kansainväliset hankkeet tähtäävät muotoilutuotteiden ja -osaamisen viennin lisäämiseen. Ne yhdistävät toimijoita yrityksistä ja muotoilijoista julkisiin tahoihin sekä Suomesta että ulkomailta. Hankkeiden kautta kerrotaan vahvaa viestiä suomalaisesta innovaatioyhteiskunnasta ja luovasta toimialasta. Design Forumilla on oma näyttelytila ja Design Forum Shop. Se tukee myös Designkorttelin, joka kokoaa luovat alat yhteen Helsingin keskustassa paremmin myös matkailijoiden saavutettaville, toimintaa.

www.designforum.fi

Finpro

Finpro on suomalaisten yritysten perustama maailmanlaajuinen asiantuntijaverkosto, jonka kansallisena tehtävänä on edistää suomalaisten yritysten kasvua ja kilpailukykyä kansainvälistymisen kautta. Kulttuurimatkailussa Finpro toimii mm. VisitFinland-henkilöstön kautta sekä Luovimo-hankkeessa, joka tähtää luovien alojen yritysten kansainvälistymiseen.

www.finpro.fi

Invest in Finland

Invest in Finland auttaa ulkomaisia yrityksiä löytämään liiketoimintamahdollisuuksia Suomesta. Organisaatio tuottaa tietoa Suomesta investointikohteena sekä kehittää ja koordinoi kansallista ulkomaisten investointien hankintatyötä verkottuen alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

www.investinfinland.fi

LuovaSuomi

Luova Suomi tuottaa palveluita luovien alojen kehittäjille, tutkijoille, päättäjille ja rahoittajille sekä näiden keskeisille sidosryhmille. Toiminnan tavoitteena on luovien toimialojen vahvistaminen sekä luovan talouden merkitysten ja mahdollisuuksien tunnetuksi tekeminen tiedottamalla ja verkottamalla sekä toimimalla kansainvälisissä verkostoissa. Matkailulla ei ole tällä hetkellä vahvaa roolia toiminnassa.

www.luovasuomi.fi

Suomen Elokuvasäätiö

Suomen elokuvasäätiön tehtävänä on tukea ja kehittää kotimaista elokuvatuotantoa ja elokuvien levittämistä ja esittämistä. Säätiö myöntää elokuvan tuotantotukea, esitys- ja levitystoiminnan tukea sekä kansainvälisen toiminnan tukea. Opetusministeriön kanssa tehdyn sopimuksen mukaan säätiö myöntää tukea myös valtakunnallisesti merkittävälle kansainvälisille elokuvafestivaaleille Suomessa. Kulttuurimatkailu koskettaa organisaatiota välillisesti Suomessa tuotettavien ja osittain sen rahoituksella valmistettavien elokuvien kautta.

www.ses.fi

Maaseudun Sivistysliitto

Maaseudun Sivistysliiton (MSL) tavoitteena on aikuiskasvatuksen ja kulttuuritoiminnan keinoin edistää tasa-arvon, ihmisyyden ja maaseutukulttuurin päämäärien toteutumista. MSL tuottaa koulutus- ja kulttuuripalveluja jäsenistölleen ja yhteistyökumppaneilleen, ylläpitää maaseudun, kylien, yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kehittämistä. Sen kulttuuripalvelut tuottavat näyttelyitä, monitaiteellisia kulttuuritapahtumia, seminaareja ja kirjoituskilpailuja. Maaseudun Sivistysliiton kulttuuritoiminta tarjoaa elämyksiä, uusia näkökulmia ja yllättäviä yhdistelmiä.

www.msl.fi

Suomen Kulttuuriperinnön Säätiö

Suomen Kulttuuriperinnön Säätiö on yksityinen säätiö, joka on perustettu vuonna 1986 vaalimaan suomalaista kulttuuriperintöä. Säätiö toteuttaa tarkoitustaan huolehtimalla kansallisesti arvokkaista kulttuuriperintökohteista, jotka ovat tulleet säätiön hallintaan lahjoituksin ja testamenttien kautta. Säätiön piirissä toimii tukiyhdistys, Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry. Yhdistys pyrkii vaikuttamaan kulttuuriperinnön vaalimiseen yleisellä tasolla muun muassa antamalla lausuntoja ja järjestämällä kulttuuriperintöalan keskustelutilaisuuksia. Lisäksi yhdistys järjestää retkiä ja toimintapäiviä ym. tapahtumia.

Säätiön kohteita ovat ennen kaikkea kolme merkittävää taloa – Elias Lönnrotin Lammi, Retulansaaren Ylikartano ja Brinkhallin kartano. Lisäksi säätiö huolehtii Haukkavuoren historiallisesta maisemapaikasta Ruokolahdella sekä merkittävästä suomalaisen lasin kokoelmasta.

www.kulttuuriperinne.com

Saamelaiskäräjien kulttuurilautakunta

Saamelaiskäräjien tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän asemaansa alkuperäiskansana koskevat asiat. Tehtäviinsä kuuluvissa asioissa Saamelaiskäräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja. Se myös tukee saamelaiskulttuurin ylläpitoa ja kehittämistä.

www.samediggi.fi

Edunvalvojat

Taide ja kulttuurialan ammattijärjestö Taku ry

Taku valvoo taide- ja kulttuurialalla työskentelevien etuja työmarkkinoilla. Sen jäseniä ovat kuntien ja valtion kulttuuri- ja taidehallinnon henkilöstöä, kulttuuritalojen ja -tapahtumien johtajia, projektien asiantuntijoita sekä vapaan sivistystyön henkilöstöä, nykyisin myös yksittäisiä taiteilijoita ja ammatinharjoittajia. Se vaikuttaa kulttuuripolitiikkaan ja ottaa kantaa kulttuuri- ja taidealojen koulutukseen ja kulttuurihallinnon kysymyksissä. Lisäksi se tiedottaa ja järjestää tilaisuuksia, joiden yhtenä aiheena on ollut myös kulttuurimatkailu.

www.taku.fi

MaRa

MaRa on matkailu-, hotelli-, ravintola- ja elämyspalvelualan sekä niihin liittyvän hyvinvointipalvelualan edunvalvoja. Sen jäsenenä on mm. festivaaleja ja konserttitapahtumia sekä ohjelmapalveluyrityksiä. Se vastaa sekä elinkeino- että työmarkkinapoliittisesta edunvalvonnasta ja palveluista. Se tiedottaa, järjestää koulutuksia ja seminaareja sekä osallistuu aktiivisesti alan kehittämiseen hankkeiden ja työryhmäjäsenyyksien kautta.

www.mara.fi

Ornamo

Teollisuustaiteen Liitto Ornamo on aatteellinen ja ammatillinen keskusjärjestö, joka edistää ja syventää tietämystä suomalaisesta muotoilusta. Ornamo on aloitteentekijä ja asiantuntija alan ammattilaisten kirkijoukossa. Ornamo palvelee jäsenistönsä lisäksi myös toimeksiantajia ja muotoilun käyttäjiä. Kulttuurimatkailussa Ornamo osallistuu mm palvelujen kehittämiseen, esim. uudet galleriatilat ”Torikortteleissa”.

www.ornamo.fi

MTK

MTK (Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.) on maanviljelijöiden, metsänomistajien ja maaseutuyrittäjien etujärjestö, joka toimii paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Keskusliiton ydintehtäviä on poliittinen ja yhteiskunnallinen edunvalvonta: vaikuttaminen jäsenten hyväksi maatalous- ja metsäasioissa, yrittäjien asioissa, vero-, rahoitus- ja lakiasioissa, ympäristö- ja maapolitiikassa ja sosiaalipolitiikassa. Kulttuurimatkailun näkökulmasta sen tehtävänä on mm. suomalaisen ruokakulttuurin ja maaseutumatkailun toimintaedellytysten edistäminen.

www.mtk.fi

Tiedotuskeskukset

Sirkuksen tiedotuskeskus

Sirkuksen tiedotuskeskus on suomalaista sirkusenttää palveleva asiantuntijaorganisaatio. Tiedotuskeskus edistää sirkuksen taiteellista kehitystä sekä kulttuurillista ja yhteiskunnallista asemaa Suomessa sekä luo ja ylläpitää kansainvälisiä kontakteja. Sirkuksen tiedotuskeskus perustettiin elokuussa 2006. Se saa toiminnalleen tukea opetusministeriöstä. Sirkuksen tiedotuskeskus tekee palvelu- ja neuvontatyötä, tiedottaa sirkusalan tapahtumista ja toimii kulttuuripoliittisena vaikuttajana. Tiedotuskeskuksen toiminnan kohderyhmät ovat sirkuksen ammattilaiset, sirkuksesta kiinnostunut yleisö, kulttuuripolitiikan toimijat ja päättäjät sekä tiedotusvälineet.

www.sirkusinfo.fi

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimic

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimic tehtävänä on lisätä suomalaisen musiikin tunnettuutta ja esityksiä muun muassa jakelemalla nuotteja, tuottamalla julkaisuja sekä tiedottamalla. Se osallistuu musiikin alan tärkeimpiin messu- ja kongressitapahtumiin kaikkialla maailmassa yhteistyössä suomalaisen musiikkiteollisuuden kanssa. Toimenpiteiden kautta syntyy myös mielenkiintoa Suomea kohtaan matkailumielessä. Lisäksi se toimii koordinoijana, alullepanijana ja yhteistyökumppanina monissa erityishankkeissa kuten erilaisissa vientitapahtumissa. Se tarjoaa myös konsultaatioapua festivaalien ja konserttien ohjelmistojen suunnittelussa. Toiminnassa ei ole kulttuurimatkailufokusta.

www.fimic.fi

Tanssin tiedotuskeskus

Tanssin Tiedotuskeskuksen tehtävänä on edistää suomalaisen tanssitaiteen kehitystä ja parantaa sen yhteiskunnallista asemaa ja toimintaedellytyksiä. Tiedotuskeskus toimii laaja-alaisena asiantuntija-

organisaationa, jonka toiminnot jakaantuvat palvelu- ja neuvontatyöhön, tiedotus-, julkaisu- ja promootiotoimintaan, tutkimus-, koulutus- ja kehityshankkeisiin sekä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Tehtävää toteutetaan sekä kotimaahan että kansainvälisesti suuntautuvalla työllä.

www.danceinfo.fi

Teatterin tiedotuskeskus TINFO

Teatterin tiedotuskeskus TINFO harjoittaa Suomen teatteria koskevaa tiedotustoimintaa ja edistää alan kansainvälistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Se on kansainvälisen Teatteri-instituutin (ITI) ja Pohjoismaisen Teatteriunionin (NTU) kansallinen keskus. TINFOsta saa mm. ajankohtaista tietoa ammattiteattereiden ohjelmistoista, tilastotietoa ohjelmistoista, esityskerroista, katsojamääristä, teattereiden taloudesta ja henkilöstöstä, esitystietoja Suomen ammattiteatterin koko historian ajalta ILONA tietokannasta, tietoa teatteritapahtumista, festivaaleista ja koulutuksesta, suomalaisten näytelmien käännöksiä ja kotimaisiin ja kansainvälisiin tiedotustarpeisiin suunnattuja julkaisuja.

TINFO järjestää yhteistyössä muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa teatteritapahtumia, tiedotuskampanjoita, seminaareja, workshopeja ja näyttelyitä.

www.teatteri.org

Uuden mediakulttuurin keskus m-cult

Mediakulttuuriyhdistys m-cultin tavoitteena on mediakulttuurialan pitkäjänteinen edistäminen. m-cult vaikuttaa alan käytäntöjen, politiikan ja rakenteiden kehittämiseen sekä synnyttää tuottavaa ja kriittistä, monialaista vuorovaikutusta kulttuurin, teknologian ja yhteiskunnallisten toimijoiden välillä. m-cultin tavoitteena on uuden mediakulttuurin kansainvälisen tutkimus-, kehitys- ja tuotantokeskuksen perustaminen Helsinkiin. Nyt m-cult toimii asiantuntijaorganisaationa, joka toteuttaa tutkimus- ja kehityshankkeita, konsultoi alan käytäntöihin ja koulutukseen liittyvissä kysymyksissä, harjoittaa julkaisu- ja kehityshankkeita sekä tuottaa kansainvälisiä tapahtumia ja konferensseja.

www.m-cult.org

Kansallisia tutkimus- ja koulutusorganisaatioita

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö Cupore

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö Cuporen tehtävänä on tuottaa, jalostaa ja välittää kulttuuripoliittisen päätöksenteon käyttöön korkeatasoista tutkimustietoa sekä edistää yleisen kulttuurikehityksen kannalta keskeisen tutkimus- ja asiantuntijatiedon syntyä tutkimushankkeiden kautta.

Cuporen työtä ohjaa kulttuurisen moninaisuuden periaate, joka ilmenee sekä tutkimuskohteiden määrittämisessä että tutkimus- ja asiantuntijatyössä. Tutkimus- ja asiantuntijatoimintojen avulla analysoidaan ja arvioidaan taiteen ja kulttuurin monimuotoisen kehityksen edellytyksiä ja esteitä sekä ennakoitaan sen uusia kehityssuuntia. www.cupore.fi

Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos, Itä-Suomen yliopisto

Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos (MOT) on Itä-Suomen yliopiston Yhteiskuntatieteelliseen ja kauppatieteelliseen tiedekuntaan kuuluva matkailu- ja vapaa-ajan tutkimukseen erikoistunut laitos. Se on jo vuosia toiminut monitieteisen Matkailualan verkostoyliopiston (MAVY) koordinaatioyksikkönä. Laitoksen yhteydessä sijaitsee maailman matkailujärjestön UNWTO:n depository library -statuksen saanut Matkailualan

tietokeskus (MAT). Laitoksen perustehtäviin kuuluu kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä matkailu- ja vapaa-ajan tutkimus- ja kehittämistoiminta. Kulttuuri- ja tapahtumamatkailu on yksi painopistealueista. Kulttuurimatkailun tutkimus- ja kehittämistoiminnan asiantuntemus pitää sisällään laajempien kokonaisuuksien hallinnan lisäksi paikallistason kehittämistyötä, kuten tapahtumatutkimusta ja kulttuurikohteiden elävöittämistä.

<http://www.uef.fi/mot>

Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti/Lappi

Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutin päämääränä on tehdä kansainvälisesti korkeatasoista, valtakunnallisesti vaikuttavaa ja alueellisesti ylivertaista matkailualan tutkimus- ja kehittämistoimintaa, tarjota laadukasta perus- ja täydennyskoulutusta sekä välittää matkailuosaamista ja -tietoa. Instituutti palvelee kansainvälisiä ja kansallisia matkailualan organisaatioita. Se luo edellytyksiä matkailukeskusten ja -yritysten kilpailukykyyn, ympärivuotisen matkailun ja siihen liittyvän yritystoiminnan kehittämiseen tutkimus- ja koulutustoiminnan sekä viestinnän avulla.

Rakenteellisesti vuonna 2009 perustettu instituutti on ainutlaatuinen, koska kaikki matkailua antavat koulutusasteet, tutkimus- ja kehittämissyksiköt, matkailuopettajat ja -tutkijat toimivat samassa organisaatiossa. Yhteistyötä lisäämällä ja vahvistamalla Lappi toimii suunnannäyttäjänä koko Suomen matkailukoulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi. Koulutuksen, tutkimuksen ja t&k&i-toiminnan kautta instituutti tarkastelee matkailun ja kulttuurin liittymäpintoja ja rakentaa yhteistyössä Pohjoisen kulttuuri-instituutin kanssa toimintoja, jotka tukevat sekä kulttuurin että matkailun kehittämistä.

<http://mtki.infoweb.as.tietotalo.fi/Suomeksi.iw3>

Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu

Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu on taiteen, muotoilun, median ja elokuvan kansainvälinen korkeakoulu. Se on alansa suurin korkeakoulu Pohjoismaissa ja yksi arvostetuimpia koko maailmassa. Opetuksessa, tutkimuksessa ja taiteellisessa toiminnassa yhteydet muuhun yhteiskuntaan, elinkeinoelämään ja kulttuurialaan ovat aktiiviset ja tiiviit. Se toteuttaa kulttuurimatkailuun liittyviä hankkeita.

www.aalto.fi/fi/school/artdesign/

Sibelius-Akatemia

Sibelius-Akatemia on Suomen ainoa ja yksi Euroopan suurimmista musiikkiyliopistoista. Sen tehtävänä on vaalia ja uudistaa laaja-alaisesti musiikkikulttuuria. Se toimii suomalaisena taideyliopistona kansainvälisessä ympäristössä. Se luo edellytykset korkeatasoiselle taiteelliselle toiminnalle, tutkimukselle ja niihin perustuvalla oppimiselle. Sibelius-Akatemia järjestää yli 600 konserttia vuodessa ja toteuttaa myös kulttuurimatkailuun liittyvää tutkimusta.

www.siba.fi

Humanistinen ammattikorkeakoulu, HUMAK

Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK on valtakunnallinen verkostoammattikorkeakoulu, joka toimii humanistisella ja kasvatusalalla sekä kulttuurialalla. HUMAKissa voi opiskella kahdeksassa koulutusohjelmassa kuten kulttuurituotannon koulutusohjelmassa (amk ja ylempi amk). TKI-HUMAK Meri on Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurialan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan osaamiskeskus,

jonka keskeisiä erikoistumisalueita ovat kulttuurituotannon ja luovien alojen yrittäjyyden edistäminen, mm. luovien alojen alueellinen yrityspalvelukeskuksen Potkurin kautta.

www.humak.fi

Pohjoisen kulttuuri-instituutti

Pohjoisen kulttuuri-instituutti on kulttuurituotantoa ja -perintöä kehittävä kolmen koulutusasteen ja kulttuuritoimijoiden verkosto, joka rakentaa Lapin elinvoimaisuutta ja hyvinvointia koulutuksen, tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan yhteistyöllä. Sen ytimen muodostavat Lapin yliopiston taiteiden tiedekunta, Kemi-Tornionlaakson ammattikorkeakoulun kaupan ja kulttuurin toimiala ja Ammattiopisto Lappian kulttuurialan koulutus.

<http://www.facebook.com/kulttuuri.instituutti>

Myyjät ja markkinoijat

Kulttuurimatkailu on osana Incoming-toimistojen tuotantoa. Kulttuurimatkailun tuotteistamiseen ja myyntiin ovat keskittyneet mm. Archtours, joka on arkkitehtuuriin, kaupunkisuunnitteluun ja muotoiluun erikoistunut täyden palvelun matkatoimisto http://www.archtours.fi/?page_id=6, HelsinkiExpert, jolla on tarjontaa Helsingin lisäksi Uudellamaalla ja muualla Suomessa www.helsinkiexpert.fi, Kartanomatkot, jolla on tarjontaa Etelä-Suomessa www.kartanomatkot.fi, esihistoriaan erikoistunut Muinaismatkat www.muinaismatkat.fi, sekä Travel Experience ja Travellers'Choice. Yksittäisten tilaisuuksien myyjinä toimivat mm. Lippupalvelu, Lippupiste, Luckan ja Menolippu.

Alueelliset toimijat

Julkiset toimijat ja rahoittajat

Maakunnan liitot

Maakunnan liitot ohjaavat kulttuurimatkailun kehittämistä maakuntasuunnitelman ja –ohjelman kautta. Ne vastaavat strategia- ja ohjelmatyöstä maakunnan tasolla. Liitot myöntävät hankerahoitusta ja koordinoivat sen käyttöä. Liitoissa on matkailun yhdyshenkilöt, jotka osallistuvat maakunnalliseen yhteistyöhön kuten matkailutiimeihin. Liitto toimii tukijana ja aloitteen tekijänä.

www.reg.fi

ELY-keskukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (ELY-keskus) on kolme vastuualuetta. Elinkeinojen, työvoiman, osaamisen ja kulttuurin vastuualueeseen kuuluvat mm. yritysten neuvonta-, rahoitus- ja kehittämisspalvelut, elinkeinoelämän ja innovaatioympäristön kehittäminen ja kulttuurin ja luovan talouden edistäminen. Liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen tehtäviä ovat mm. maanteiden päivittäisen liikennöitävyyden ja liikenteeseen liittyvät luvat sekä sopimukset joukkoliikenneyrittäjien kanssa. Ympäristövastuualue huolehtii mm. ympäristönsuojelusta, luonnonsuojelusta, alueiden käytön ja rakentamisen ohjauksesta sekä kulttuuriympäristön hoidosta. Aluehallintouudistuksen yhteydessä ELY-keskukset saivat vahvemman kulttuuritoimijan roolin.

www.ely-keskus.fi

Leader-toimintaryhmät

Leader-toimintaryhmä kannustaa maaseudun asukkaita kehittämään omaa kotiseutuaan, lisäämään sen viihtyisyyttä sekä synnyttämään uusia työpaikkoja ja yrityksiä. Suomessa toimii kaikkiaan 56 toimintaryhmää. Ne rahoittavat yleishyödyllisiä ja elinkeinotoimintaa edistäviä hankkeita sekä myöntävät yritystukia. Rahoitus sopii hyvin kulttuurin ja matkailun yhteisiin hankkeisiin. Ryhmät myös neuvovat tuen hakijoita hakemusten valmistelussa ja hankkeiden toteuttamisessa.

<http://www.maaseutu.fi/fi/index/leader.html>

Taidetoimikunnat

Alueellisten taidetoimikuntien, joita Suomessa on 13, tehtävänä on edistää taidetta ja kulttuurielämää omilla alueillaan esim. hankerahoituksen, apurahojen, koulutuksen ja tiedonvälittämisen avulla. Ne toteuttavat myös itse tai yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa erilaisia hankkeita. Läänintaiteilija on alueellisten taidetoimikuntien tärkein voimavara. Oman alansa erityisasiantuntijana hän on aktiivinen toimija, jonka ensisijaisena tehtävänä on edistää omaa taiteenalaansa ja toimia alueellaan generaattorina sekä edistää taiteiden välistä vuoropuhelua. Läänintaiteilijat toimivat mm. kulttuurintuottajina. Alueilla, joilla kulttuurimatkailun merkitys on tärkeä, panostetaan myös taidetoimikuntien puolelta sen edistämiseen.

Elokuvakomissiot

Alueellisten elokuvakomissioiden tavoitteena on tukea paikallisten tuotantoyhtiöiden toimintaympäristön kehittymistä, lisätä paikallisesti tuotettuja tuotantoja, lisätä alan työllisyyttä ja houkutella seuduille kansallisia ja kansainvälisiä elokuva- ja televisiotuotantoja. Komissio pyrkii lisäämällä alueella toteutettavien tuotantojen määrää kasvattamaan alueelle jäävää taloudellista ja imagollista hyötyä.

Kuntien kulttuuritoimi ja kulttuuriasiainkeskukset

Kuntien kulttuuritoimet hoitavat lain määräämiä tehtäviä, jakavat avustuksia, järjestävät kulttuuritapahtumia osittain itse ja osittain yhdistysten kanssa, kehittävät kulttuuritoimintaa hankkein. Ne tuottavat myös kuntien kulttuuripalveluita kuten teatteri-, museo- ja orkesteritoiminnat.

Muut rahoittajat, ks. erillinen rahoitus selvitys

Yhdistykset ja säätiöt

Kulttuuri- ja taideyhdistykset

Kulttuuri- ja taideyhdistysten tavoitteet ovat moninaiset. Tehtäviä ovat mm. järjestää jäsenilleen monipuolista kulttuuritoimintaa, edistämään luovaa ja esittävää kulttuurityötä, tarjota kulttuurin ja tapahtumien kohtaamispaikkoja, esiintymistilaisuuksia ja osallistumismahdollisuuksia paikallisille. Yhdistykset järjestävät konsertteja, teatteriesityksiä, taidenäyttelyitä, kirjallisuusmatineoita, lausuntailtoja ja muita vastaavanlaisia tilaisuuksia. Ne vetävät myös yhteen alueen taiteilijoita ja kädentaitajia synnyttäen uutta elämää kunnan kulttuurikentälle sekä luovat mahdollisuuksia tutustua sekä paikalliseen että muualta tulevaan taiteeseen. Toiminnassa ei matkailufokusta.

Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset

Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset tuottavat monipuolisia palveluja kuten kurseja ja työpajoja käsityön harrastajille ja ammattilaisille. Käsityöalan yrittäjille tuotetaan Taito-yrittäjäpalveluja, messuja ja näyttelyitä ja kurseja. Käsi- ja taideteollisuusyhdistysten TaitoShop- myymälät välittävät käsityöalan yrittäjien tuotteita ja lukuisissa näyttelyissä ja tapahtumissa pääsee tutustumaan käsitöihin. Monissa kesälomailijan retkikohteissa voi tutustua käsityömestareihin työnsä ääressä. Aktiivilomailija voi osallistua esim. huovutus- tai puukkokurssille ja palata kotiin mukanaan jotain itse tehtyä ja käsin koettua.

Perinneyhdistykset

Perinneyhdistykset herättävät, kehittävät ja ylläpitävät valitsemansa alan esineistöä ja perinnettä sekä niihin liittyvää tekemistä ja perinteiden vaalimista. Usein tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistykset hankkivat ja kunnostava toimialansa esineistöä ja tarpeistoja, järjestävät näyttelyitä ja työnäytöksiä sekä retkiä, opinto- ja tutustumismatkoja oman toimialansa tai sitä sivuaviin kohteisiin. Yhdistyksillä on myös kulttuurimatkailuhankkeita.

Kotiseutuyhdistykset

Kotiseutuyhdistysten toiminnan tavoitteita ovat mm. herättää kotiseudun ja sieltä muuttaneen väestön mielenkiintoa ja harrastusta alueen menneisyyteen ja kansanperinteen vaalimiseen ja kehittämiseen. Toimenpiteitä ovat mm. kansanperinnettä koskeva keräys- ja julkaisutoiminta, kiinteistöjen kunnostaminen sekä valistustyö. Yhdistykset ylläpitävät myös kotiseutumuseoita ja järjestävät retkiä, matkoja ja erilaisia tapahtumia, harjoittavat teatteritoimintaa sekä tukevat taloudellisesti aiheeseensa liittyvää julkaisu- ja tutkimustoimintaa.

Maakunnalliset kylien yhteenliittymät

Kylien maakunnalliset yhteenliittymät kattavat koko Manner-Suomen. Kylien maakunnallisten yhteenliittymien tärkeitä tehtäviä ovat kylien palveleminen ja maakunnan alueella olevien kylien yhteistyöelimenä toimiminen. Toimintaa vahvistavat maakunnalliset kylätoimintaohjelmat, jotka päivitetään säännöllisesti noin neljän vuoden välein ja joissa on osaltaan kulttuurimatkailunäkökulma.

Kyläyhdistykset

Kyläyhdistykset kehittävät kyläänsä moninaisesti. Yhdistykset pyrkivät lisäämään asukkaiden harrastus- ja kulttuuritoimintaa, yhteisöllisyyttä ja omatoimisuutta. Osa kyläyhdistyksistä on myös aktiivisia matkailutoimijoita.

Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastot

Suomen Kulttuurirahaston 17 maakuntarahastoa tukevat oman maakuntansa alueella tehtävää kulttuurityötä jakamalla apurahoja ja palkintoja kerran vuodessa kaikille kulttuurielämän aloille. Etusijalla ovat maakunnassa tapahtuva tai siihen kohdistuva taiteellinen ja tieteellinen työ sekä maakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja kehittämishankkeet.

Matkailuorganisaatiot

Matkailun alueorganisaatiot ja matkailutoimistot

Matkailun alueorganisaatioiden päätehtävinä on markkinoida alueen matkailupalveluja, jakaa matkailuinformaatiota alueen matkailupalveluista mm. alueen matkailuesittein ja netin kautta. Osalla tehtävänä on myös koordinoita ja kehittää alueen matkailutarjontaa sekä myydä ja välittää matkailupalveluja. Monet matkailun alueorganisaatiot vastaavat myös tuotekehityksestä osioissa, joille ei muuta toimijaa löydy kuten kiertoajeluille.

Matkailutoimistot tarjoavat neuvontapalveluja, tiedottavat ja markkinoivat matkailupalveluja nettisivujen, esitteiden ja messujen kautta.

Alueelliset matkailuyhdistykset

Alueellisten matkailuyhdistysten tehtävät vaihtelevat hyvinkin paljon. Pääasiallisia tehtäviä ovat yritysten toimintaympäristön kehittäminen, alueen kansainvälisen ja kansallisen vetovoimaisuuden ja tunnettuuden lisääminen moninaisten markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden kautta ja jäsenten yhteisten etujen ajaminen. Kulttuuri näkyy joillakin mm. viikko-ohjelmissa esim. elokuvat ja viihdetapahtumat.

Tutkimus, koulutus, kehitys ja neuvonta

2. asteen oppilaitokset, ammattikorkeakoulut ja yliopistot

Alueen oppilaitoksilla on vahva rooli kulttuurimatkailun kehittämisessä koulutuksen, valmennuksen, tuotekehityksen, kehittämistyön ja tutkimuksen kautta. Oppilaitoksissa on paljon kulttuurimatkailuun liittyviä hankkeita.

Kehittämiskeskukset

Kehittämiskeskusten tehtävänä on luoda edellytyksiä vireälle ja monipuoliselle yritystoiminnalle ja edistää uuden yritystoiminnan syntymistä tarjoamalla yritys- ja rahoitusneuvontaa alueen yrityksille. Ne hoitavat yhdessä kuntien kanssa myös aluekehitykseen liittyviä tehtäviä. Kehittämiskeskukset toteuttavat toimialakohtaisia kehittämishankkeita myös kulttuurimatkailussa ja osa niistä vastaa myös alueen matkailun markkinoinnista.

Osaamiskeskukset aluetasolla

Alueelliset osaamiskeskukset toteuttavat matkailun ja elämystuotannon klusteriohjelman toimenpiteitä alueiden tarpeista johdettuna. Alueilla toiminta on konkreettisempaa tekemistä mm. sparrausta, kohtaamisien järjestämistä, tukea kehittämisen haasteisiin ja hanketyöskentelyä.

Yrityshautomot

Yrityshautomot toimivat kehitysympäristönä aloittaville ja kasvuhakuisille yrittäjille ja yritysideoille. Ne tarjoavat tukea, neuvontaa ja palveluja yritystoiminnan kehittämiseen.

ProAgria ja Maa- ja kotitalousnaisten aluetoimijat

16 aluetoimijaa tukee yrittäjien kanssa tehtävän neuvontyön sekä palvelujen ja hankkeiden kautta myös kulttuurimatkailun kehittymistä. Ruokakulttuuri on vahvana teemana maa- ja kotitalousnaisten työssä. Neuvojat välittävät tietoa kulttuurin mahdollisuuksista matkailun kehittämisessä.

Yritystoiminta

Toimijoiden yhteenliittymät

Yhteenliittymissä edistetään toimijoiden yhteistyötä sekä yhteiseen toimintaan liittyviä asioita kuten liiketoimintaa ja näkyvyyttä.

Matkanjärjestäjät ja myyjät

Osalta alueista löytyy myös kulttuurimatkailuun erikoistuneita matkanjärjestäjiä ja myyjiä. Tehtävinä on paketointia, markkinointi ja myynti. Matkanjärjestäjinä toimivat mm. DMC:t, alueorganisaatiot ja liikenneyhtiöt.

Kulttuuri- ja tapahtumatuottajat

Kulttuuri- ja tapahtumatuottaja-nimikkeellä toimivat erilaisissa suunnittelu-, tuotanto-, asiantuntija-, markkinointi- ja ohjaustehtävissä. Tuottajat toimivat esim. läänintaiteilijoina, yrityksissä, kuntien työntekijöinä tai tapahtumatuotantoyhdistyksissä.

Kulttuurin sisällöntarjoajat ja -tuottajat

Kulttuurimatkailuun sisältöä tuottavat mm. kulttuurilaitokset, eri alojen taiteilijat ja näiden yhteenliittymät, käsityöläiset, käyntikohteet kuten museot ja galleriat, tapahtumat ja festivaalit.

Yritystoimijat

Kulttuurimatkailua tuotteistavat, myyvät ja markkinoivat myös ohjelmapalveluyritykset, majoitusyritykset, liikenneyritykset, ruokapalveluja tarjoavat yritykset, kaupat/myymälät/torit/kauppahallit, edustusyhtiöt ja tekniset toteuttajat, jotka ensisijaisesti vastaavat oman toimintansa kehittämisestä.

Hankkeet

Käynnissä ovat mm. seuraavat laajemmat kulttuurimatkailuhankkeet:

Kulttuurin ketju, 1.4.2009 – 31.12.2011, valtakunnallinen, TL1

Kulttuurin ketju – kulttuurin matkailullinen tuotteistaminen on neljän kulttuuri-kaupungin, Turun, Helsingin, Rovaniemen ja Mäntän sekä niiden kulttuurikohteiden yhteishanke. Hankkeen keskeisenä toimenpiteenä on kansallisen kulttuurikohteiden matkailullisen laadun kehittämisen ohjelma. Lisäksi tuotetaan menetelmä pienten kulttuurimatkailukohteiden asiakaslaadun kehittämisen tueksi. Hankkeessa tuotetaan kulttuurimatkailutoimijoiden hyödynnettäväksi verkkopalvelu ja siihen kuuluvana osana E-oppimiskokonaisuudet. Toimijoiden innovaatiovalmiuksia ja -mahdollisuuksia parannetaan kokoamalla kattava kulttuurimatkailun innovaatiopalveluiden työkalupakki. Tavoitteena on myös löytää kulttuurimatkailutuotteiden tehokkaat jakelutiet ja parantaa niiden tunnettuutta, saavutettavuutta ja käytettävyyttä. Hallinnoijana on Turun kaupunki, Turku Touring. ESR

<http://www.turkutouring.fi/public/default.aspx?contentid=131105>

CulturalTourism2011 - Developing Cultural Tourism as a Joint Network in Capitals of Culture, Suomi-Viro – alaohjelma, Toimintalinja 2: Taloudellisesti kilpailukykyinen ja innovatiivinen alue. Kolmivuotinen hanke, jonka kokonaistavoitteena on tuoda yhteen Turun ja Tallinnan alueiden matkailu- ja kulttuurialan toimijat oppimaan toistensa kokemuksista ja kehittämään yhdessä uusia tuote- ja palvelukokonaisuuksia.

<http://www.turkutouring.fi/public/default.aspx?contentid=130354> Interreg

Reissaa & Syö -matkailun alueellisen kehittämisen kärkihanke Merenkurkussa kehittää matkailijan ateriakokemusta. Se on yksi askel, jolla koko Merenkurkun alueesta pyritään saamaan entistäkin houkuttelevampi matkailijoiden silmissä. Hanke pyrkii siihen, että matkailijan ateriakokemus vastaa korkealle asetettuja tavoitteita. Alueen matkailutuotteiden kysyntä kasvaa keskittymällä aterian kehittämiseen. Sitä kautta myös matkailun vaikutukset kasvavat Merenkurkun alueella. Hankkeeseen osallistuu 32 yritystä Merenkurkun molemmin puolin, suomalaisena partnerina on Pohjanmaan matkailu. Hankkeen tarkoituksena on myös vahvistaa alueellista, korkealuokkaisen aterian tuotemerkkiä eli Gastro Botniaa.

www.gastrobotnia.com Interreg

Kulttuuriperintö matkailun voimavaraksi -KULMA, 1.5.2008-30.4.2011, Pohjois-Suomi, TL 3. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kulttuuriperinnön tuotteistamisen avulla kolmen Pohjois-Pohjanmaan matkailualueen - Kuusamon, Kalajoen ja Rokuan - vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä etenkin kansainvälisillä markkinoilla. Hanke toteutetaan kartoituksen, kunnostamisen ja tuotteistamisen kautta. Tavoitteena on se, että kulttuuriperintö, joka on ymmärretty hyvin laajasti kattaen niin rakennukset, muinaisjäännökset, suullisen perinnön, eränkäyntikohteet ja kulttuurimiljööt kunkin matkailukeskuksen ympäristössä, on vuonna 2013 tärkeä osa maakunnan laajempaa matkailutarjontaa. Hallinnoijana on Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut, projektin toimintapiirissä on 165 matkailuyritystä ja viisi siihen sitoutunutta kuntaa.

<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Hankkeet/Rakennerahastohankkeet/KULMA/Sivut/KULMA.aspx>

EAKR

MAKUMA- Maaseutu- ja kulttuurimatkailun kärkituotteiden tuotekehitys ja markkinointi Etelä-Pohjanmaalla 2009-2011 -hankkeen (elinkeinojen kehittämishanke) tavoitteena on maakunnan matkailu- ja kulttuurituotteiden tuotekokonaisuuden kokoaminen maakunnan vetovoimaisimmista tuotteista. Hankkeen aikana luodaan matkailuyrittäjien keskinäinen verkosto sekä matkailu- ja kulttuuritoimijoiden välinen verkosto ja toimintamalli, joka jatkossakin toimisi matkailun kehittäjäverkostona. Hanke pyrkii edesauttamaan alueen maaseutumatkailun kehittymistä pitkällä tähtäimellä sekä lisäämään yrittäjien asiakaslähtöisyyteen ja kohderyhmäpohjaiseen toimintamalliin perustuvan tuotekehitysosaamisen tasoa. Myyntikelpoisille tuotteille haetaan asiakassegmentit, jolta pohjalta tehdään tarvittava jatkokehitystyö ja

suunnitellaan kohderyhmille suunnattuja aktiivisia ja innovatiivisia markkinointiviestintä- ja myynninedistämistoimenpiteitä. <http://www.epmatkailu.fi/makuma-hanke.html> Maaseutuohjelma

Valtakunnallinen teemapohjaisen kylämatkailun koordinaatiohanke 2009-2011 edesauttaa kylien ja matkailun kehittämisen yhdistämistä, kylämatkailun toimintamallia kehittämällä, tuotekehitystyötä tukemalla, markkinakanavien selvittämisellä sekä tiedonvälityksellä ja osaamisen lisäämisellä. Hankkeen tehtävänä on johtaa ja koordinoita kahdentoista pilottikyläksi valitun matkailukylän kehitysprosessia. Hankkeen hallinnoijana Lomalaidun ry. <http://www.lomalaidun.fi/kylamatkailu> Maaseutuohjelma

Kulttuuriympäristöstä vetovoimaa kyliin – hanke vuosina 2008-2010, Yleishyödyllinen kehittämishanke, jonka aikana luodaan Forssan seudun hämäläisiin kyliin edellytyksiä tulevaisuuden kylämatkailulle hyödyntämällä paikalliskulttuuria ja tekemällä maisemasta ja luonnosta monipuolinen vetovoimatekijä. Lisäksi tavoitteena on lisätä asumisviihtyvyyttä, säilyttää kulttuurimaisemaa ja edistää luonnon monimuotoisuutta. Hankkeen aikana toteutetaan kyläkävelyjä, laaditaan kulttuurikartoituksia, maisema- ja luontoselvityksiä sekä historian selvityksiä, jotka tallennetaan ja tuodaan esille. Maisemaselvityksien jälkeen kyliin tehdään maisemahoitosuunnitelma. Hallinnoijana Proagria Häme Ry. Leader. https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/proagria_hame/Ajankohtaista/Kulttuuriymp%20rist%20F6st%20vetovoimaa%20kyliin%20hanke

Pohjois-Karjala kansainvälisenä elokuvatuotantoalueena ja matkailukohteena, 1.5.-31.12.2008. Hankkeen päätavoitteena on edistää ja vahvistaa Pohjois-Karjalan maakuntaa ja Joensuun seutua kansainvälisenä elokuva- ja av-media-alan tuotanto- ja matkailualueena. Hankkeessa lisätään kansainvälistä tuotanto-osaamista rakentamalla yhteistyökumppanuuksia kansainvälisten tuotantoyhtiöiden kanssa. Hallinnoija Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Maakunnan kehittämisraha. www.pkamk.fi

Kulttuuritapahtumien kehittäminen ja hyödyntäminen maaseudulla

Hankkeessa on tarkoitus selvittää maaseutumaisten kulttuuritapahtumien kotimaisia ja ulkomaisia menestystarinoita. Hankkeessa luodaan konkreettisia edellytyksiä ja innovaatioita maaseututapahtumien kehittämiseksi ja alueelliseksi hyödyntämiseksi. Analysoimalla menestyvien ja omintakeisten kulttuuritapahtumien luonnetta voidaan paremmin ymmärtää tapahtumiin liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia. Projektin lopputuloksena on käytännöllinen verkko-opas sekä eräänlainen menestyvän kulttuuritapahtuman resepti. Hanke on luonteeltaan kehittämistutkimusta. YTR

<http://www.chydenius.fi/yksikot/yhteiskuntatieteet/tutkimus/hankkeet/kulttuuritapahtumien-kehittaminen-ja-hyodyntaminen-maaseudulla>

Kulttuurimatkailukäytävä Karelia -hanke on lähialueyhteistyöprojekti, joka pääasiallinen tavoite on luoda pysyviä taiteilija-, asiantuntija- ja B-2-B -kontakteja Karjalassa toimivien kulttuuritoimijoiden ja matkailuyrittäjien, sekä Itä-Suomen vastaavien tahojen kanssa samalla kehittäen kulttuurimatkailua molemmin puolin rajaa. Hallinnoijana on Savonlinnan Innovaatiokeskus oy. Lähialueyhteistyö. http://www.experiencebusiness.fi/Suomeksi/Experience_Lab/Lakeland/Kulttuurikaytava_Karelia.iw3

Kulttuuri-Kainuu -hankkeen toteuttamiseen 2009-2010, Elias Lönnrot –seuralle. Hankkeen tavoitteena on luoda kulttuuri- ja matkailuyritysten, kulttuurijärjestöjen, kulttuurilaitosten ja muiden taiteen ja kulttuurin toimijoiden yhteisiä verkostoja edistämään toimijoiden yhteistyötä ja sitä kautta tehostamaan yrittäjyyden ja matkailun toimintaedellytyksiä taiteen ja kulttuurin aloilla. Kulttuuritoimijoiden verkostoitumista ja kulttuurimatkailun kehittämistä pyritään toteuttamaan kolmella eri osa-alueella. Näitä ovat verkostojen luominen, innovaatiotyöpajojen toteuttaminen sekä Kainuun taide- ja kulttuuriyhdistysten yhteisjärjestön perustaminen. OPM

Muita ESR, EAKR ja Manner-Suomen maaseutuohjelmasta rahoitettuja kulttuurimatkailuhankkeita

ESR	Cursor Oy, Kotkan-Haminan seudun kehittämisyhtiö	VAKA Valtakunnallinen Klubi - ja aluekiertuehanke
Maaseutu	Helsingin Yliopisto Ruralia-instit	Paikalliset elintarvikkeet ja ruokapalvelut matkailun tukena
EAKR	Helsingin yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia	Rautatiekulttuurikeskus REILIA
Maaseutu	Huittisten Kaupunki	Huittisten kaupungin tapahtumamatkailun kehittäminen
Maaseutu	Jykes Oy	Esiselvitys Suomen linja-automuseon perustamismahdollisuuksista
Maaseutu	Jämsän Seudun Koulutuskeskus	Huopa on Huippua
EAKR	Kalajoen kaupunki	Plassi - Kalajoen vanha kaupunki
Maaseutu	Kauhavan Kaupunki	Elokuvakaupunki -esiselvityshanke
EAKR	Kontiolahden kunta	Elokuva- ja elämysmatkailun investoinnit
ESR	Lapin yliopisto	Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen maisteriohjelma
EAKR	Lapin yliopisto / Arktinen keskus	Arktikum ympärivuotiseksi nähtävyydeksi
EAKR	Loimaan seutukunnan kehittämiskeskus ry	Maaseudun matkailusta vetovoimaa kulttuuriin
EAKR	Metropolia Ammattikorkeakoulu	Kulttuurisilta - Osallistava kulttuurikasvatus pääkaupunkiseudun palvelutuotannossa
EAKR	Metsähallitus Lapin luontopalvelut	Pyhä-Luoston luonto- ja kulttuurikeskuksen näyttely ja toimintamalli
ESR	Mikkelin Ammattikorkeakoulu Oy	PROMOOTTORI - Tapahtumatuotannon tulevaisuuden palvelumallit Mikkelin seudulla
Maaseutu	Oravais Historiska Förening R.f,	Historisk matupplevelse
Maaseutu	Perinnelaivayhdistys Ihana Ry	Purjelaiva matkailukohteena ja Selkämeriyhteistyö
EAKR	Pirkanmaan festivaalit ry	Pirkanmaan Festivaalit - voimaa verkostoista (haasteellisten alueiden osahanke)
EAKR	Pirkanmaan festivaalit ry	Pirkanmaan Festivaalit - voimaa verkostoista (suurten kaupunkiseutujen osahanke)
ESR	Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu	Creative Managers - Luovan talouden kansainvälinen erikoisosaaja- ja tuottajavalmennus
ESR	ProAgria Oulu ry / Oulun Maa- ja kotitalousnaiset	Taitajien tierna -jatko projekti
Maaseutu	Proagria Pohjois-karjala Ry	Karelia a'la carte -hanke
Maaseutu	Proagria Pohjois-Savo	Makumatka Savoan
Maaseutu	Rovaniemen Kehitys Oy	Joulupukin ympärivuotinen elämysmaailma
EAKR	Saamelaiskäräjät	Saamelaiskulttuurikeskuksen toteuttamisprojekti
Maaseutu	Sallan Kunta	Sallan kyläreitti kuntoon
Maaseutu	Sappeen Matkailualueen Kehitt.yh	Sappeen kesäteatteri
Maaseutu	Seinäjoen Matkailuyrittäjät Ry	Peräseinäjoen kylämatkailu hankesuunnitelma
ESR	Tampereen yliopisto, Tutkivan teatterityön keskus	Sosiaalinen Sirkus
EAKR	Turun yliopisto/Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos	Selkämeren rannikon matkailutiehanke
Maaseutu	Visionmakers Ay	Etelä-Karjalan ruokakulttuuritapahtuma ja verkostoyhteistyö
Maaseutu	Ypäjän Kunta	Ypäjän kylämatkailuhanke